

Arbetsmarknadsutskottets yttrande 2019/20:AU2y

Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 12 september 2019 att ge övriga utskott tillfälle att senast den 12 november 2019 yttra sig över iakttagelserna i promemorian Konstitutionsutskottets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen. Konstitutionsutskottets uppföljning behandlar de subsidiaritetsärenden som prövats i riksdagen under kalenderåret 2018. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas.

Arbetsmarknadsutskottet redovisar i yttrandet sina kommentarer om konstitutionsutskottets iakttagelser när det gäller arbetsmarknadsutskottets subsidiaritetsprövningar.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Konstitutionsutskottet ska enligt 7 kap. 8 § andra stycket RO följa tillämpningen av subsidiaritetsprincipen i riksdagen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. Konstitutionsutskottet meddelar sina iakttagelser genom ett betänkande (KU5).

Uppföljningen 2019 behandlar de subsidiaritetsärenden som prövats i riksdagen under kalenderåret 2018. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas.

Konstitutionsutskottet beslutade den 12 september 2019 att ge övriga utskott tillfälle att senast den 12 november 2019 yttra sig över iakttagelserna i promemorian Konstitutionsutskottets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen under 2018, daterad 2019-09-10.

Konstitutionsutskottet önskar särskilt följande redogörelser och bedömningar:

- En kommentar om det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2018 jämfört med 2017 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.
- En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
- En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
- En kommentar om i vilken utsträckning utskottet använder sig av IPEX eller kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner för inhämtande och utlämnande av information.
- Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

Arbetsmarknadsutskottets subsidiaritetsprövningar

Arbetsmarknadsutskottets subsidiaritetsprövningar 2018

Arbetsmarknadsutskottet genomförde fem subsidiaritetsprövningar under 2018. Utskottet ansåg att tre av förslagen stred mot subsidiaritetsprincipen, vilket ledde till utlåtanden och att riksdagen lämnade motiverade yttranden till EU:s institutioner. Följande förslag prövades:

- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tydliga och förutsägbara arbetsvillkor i Europeiska unionen, COM(2017) 797, *ledde till ett motiverat yttrande, utlåtande 2017/18:AU11*
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om inrättande av Europeiska arbetsmyndigheten, COM(2018) 131, *ledde till ett motiverat yttrande, utlåtande 2017/18:AU17*
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2004/37/EG om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för carcinogener eller mutagena ämnen i arbetet, COM(2018) 171
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter, COM(2018) 380, *ledde till ett motiverat yttrande, utlåtande 2017/18:AU19*
- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska socialfonden+, COM(2018) 382.

Arbetsmarknadsutskottets subsidiaritetsprövningar 2017

Arbetsmarknadsutskottet genomförde två subsidiaritetsprövningar under 2017. Utskottet ansåg inte att något av förslagen stred mot subsidiaritetsprincipen. Följande förslag prövades:

- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2004/37/EG om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för carcinogener eller mutagena ämnen i arbetet, COM(2017) 11
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhängvårdare och om upphävande av rådets direktiv 2010/18/EU, COM(2017) 253, *ledde till utlåtande 2016/17:AU17 men inte till något motiverat yttrande.*

Arbetsmarknadsutskottets subsidiaritetsprövningar sedan 2009

Arbetsmarknadsutskottet har under tiden den 1 december 2009–31 december 2018 totalt prövat 30 utkast till lagstiftningsakter.

Utskottet har lämnat sju utlåtanden med förslag till motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, varav sex har lett till motiverade yttranden från riksdagen.

Utskottets ställningstagande

Arbetsmarknadsutskottet konstaterar inledningsvis att utskottet genomfört relativt få subsidiaritetsprövningar sedan Lissabonfördraget trädde i kraft den 1 december 2009. Det är därför svårt att kommentera det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden över tid. Det är också svårt att göra en samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden minskat till följd av lagstiftningsakter från EU sedan Lissabonfördraget, liksom att göra en bedömning av den sammantagna utvecklingen på olika politikområden. Utskottet kan därför inte ge några kommentarer på en övergripande nivå.

Utskottet kan inte heller se en trend att antalet utkast till lagstiftningsakter har ökat över tid. Däremot framgår av konstitutionsutskottets iakttagelser att antalet motiverade yttranden i förhållande till antalet prövningar är relativt högt för arbetsmarknadsutskottet jämfört med andra utskott, särskilt under 2018.

Av konstitutionsutskottets iakttagelser framgår även att arbetsmarknadsutskottet 2017 subsidiaritetsprövade ett förslag till direktiv om balans mellan arbete och privatliv för föräldrar och anhörigvårdare och 2018 ett förslag till direktiv om tydliga och förutsägbara arbetsvillkor i Europeiska unionen. Arbetsmarknadsutskottet noterar att dessa två s.k. minimidirektiv inom bl.a. det arbetsrättsliga området antogs av EU:s institutioner i juni 2019 (EUT L 186/105 och EUT L 188/79) och nu ska genomföras i medlemsstaterna.

Utskottet bedömer att en konsekvens av att EU vidtagit de här två lagstiftningsåtgärderna är att utrymmet för nationella åtgärder på det arbetsrättsliga området, såväl lagstiftningsåtgärder som åtgärder av arbetsmarknadens parter, har minskat. Utskottet kommer även fortsättningsvis att noga granska lagstiftningsinitiativ från EU och aktivt verka för att den svenska arbetsmarknadsmodellen värnas inom EU-samarbetet.

Utskottet har i övrigt inget att tillägga.

Stockholm den 22 oktober 2019

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

Anna Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Johansson (S), Mats Green (M), Patrik Björck (S), Saila Quicklund (M), Josefin Malmqvist (M), Ebba Hermansson (SD), Johan Andersson (S), Sofia Damm (KD), Serkan Köse (S), Alexander Christiansson (SD), Maria Nilsson (L), Marianne Pettersson (S), Alireza Akhondi (C), Ciczie Weidby (V), Linda Lindberg (SD) och Annika Hirvonen Falk (MP).